

(Folytatás az 1. oldalról.)

nyomban visszaköltözik Kuvaitba — közölte az MTI kérdésére Herman János külügyi szóvivő.

Emlékeztetett továbbá arra, hogy a magyar nagykövetséget hivatalosan nem

zárták be, munkáját a tartóhatatlan életkörülmények miatt szüneteltették.

Azt is közölte, hogy pénteken várhatóan döntés születik arról, hogy ismét teljes létszámmal működjön az iraki, a szíriai és a jordániai magyar nagykövetség.

Kínai kapcsolat

Európai körútjának egyik fontos állomásaként március 4-én, hétfőn Magyarországra érkezik Csi-csen, a Kínai Népköztársaság külügyminisztere. A kínai diplomácia irányítójának látogatásától a magyar külügyi és gazdasági vezetés azt reméli, hogy hozzájárul az elmúlt másfél évben „ellanyhult” politikai és gazdasági kapcsolatok felmelegítéséhez.

A kontaktusok újraélesztését segíti, hogy Kína befejezett tényként, politikai realitásként értékeli a közép-kelet-európai történelemformáló átalakulásokat. Másfelől Magyarországnak fontos érdeke, hogy élénkítse kapcsolatait a vezető politikai és feltörekvő gazdasági nagyhatalommal. E

megfontolásban kulcsjelentőségű szempont, hogy Kína az ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó tagjaként is a világpolitika alakulásának egyik formálója. Gazdasági sikon pedig a világ egyik legígéretesebb piaca, amely különleges gazdasági övezeteinek köldökzsinórján keresztül összeköttetésben áll a dinamikus fejlődő dél-kelet-ázsiai régióval.

Európai körútjának második állomásán, Varsóban folytatott megbeszéléseket tegnap Csi-csen kínai külügyminiszter. Tárgyalópartnere Krzysztof Skubiszewski lengyel külügyminiszter volt, aki megnyugtatta vendégét, hogy kormányának nem áll szándékában diplomáciai kapcsolatok létesítése Tajvannal.

Dolláraktívumunk van!

Az elmúlt évben 824 millió dollár bevétele volt az országunknak a nem rubel-el-számolású turizmusból, s ez 52 százalékos növekedést jelent 1989-hez képest — közölte a Magyar Nemzeti Bankban most összesített adatot. A kiadás 476,5 millió dollár volt, ami, viszont csak 50 százaléka az 1989. évinek. (A jelentős csökkenés oka, hogy 1988 végén évi 50 dollárban korlátozták az egyénileg kiutazó magyar turisták valutakeretét.)

Igy 1990-ben végül 347,5 millió dolláros aktívum alakult ki, szemben az 1989.

évi 405,4 milliós passzívummal.

Az elmúlt évi rubelbevétele 366 millió rubel volt, 30 százalékkal kevesebb, mint 1989-ben. A rubelkiadás 248,4 millió volt, s ez 213 százaléka az 1989. évinek. Az egyenleg 117,6 millió rubel aktívumot mutat.

Mint ismert, 1990-ben, mintegy 38 millió külföldi látogatót Magyarországra, 50 százalékkal több mint 1989-ben. Az ún. tőkés országokból 9,3 millióan érkeztek, s ez 21 százalékos emelkedést mutat.

Kevesebb a magyar

A Központi Statisztikai Hivatalban elkészült az ország társadalmi-gazdasági helyzetét áttekintő összesítés. Néhány adat a kimutatóból: 1990. január 1-jén Magyarország lakossága 10 millió 375 ezer fő volt, 3,1 százalékkal kevesebb, mint az 1980. évi népszámláláskor. Az elmúlt évben 66

ezer házasságot kötöttek, csaknem ezerrel kevesebbet, mint egy évvel korábban, de 1500-al csökkent a válások száma is, kerekén 23 500-ra. Tavaly 18 200 menekült érkezett az országba, 97 százaléka román állampolgár. Az egy lakosra jutó átlagjövedelem csökkent, a bruttó keresetek havi átlá-

ga 13 203 forint, a nettó: 9960. A jogi személyként bejegyzett gazdasági szervezetek száma 14 ezerrel nőtt, az új vállalkozások többsége kis tőkével dolgozó kft. A tavaly alakult gazda-

sági szervezetek 28 százaléka — több mint 3800 — külföldi tőke részvételével alakult. Az országban összesen 43 800 lakás épült fel, 92 százaléka magánérből.

A város biztonsága

Szeged közbiztonsági helyzetéről tanácskozott tegnap a közgyűlés jogi és igazgatási bizottsága dr. Szilvassy László elnökletével. Megjelent dr. Lippai Pál polgármester, Tühegyi József alpolgármester, Koha Róbert közbiztonsági tanácsnok, Tóth László megbízott jegyző, dr. Szőke Péter városi rendőrkapitány, dr. Bálint Gyula büntetőbíró és dr. Jármai Tibor városi vezető ügyész.

Márton István rendőr őrnagy ismertette a helyi bűnözési statisztika legfontosabb mutatószámait, és tájékoztatót városunk rendőrségének korlátozott lehetőségeiről a bűnüldözés területén. A képviselők felvetették: a bűnelkövetésben megtörtént a rendszerváltás, szerencsés lenne, ha ez végbemenne a rendőrségnél is. — Pénz-, létszám- és eszközgondjaink vannak. Lehetőségeik csak különböző erőátcsoportosításokra korlátozódnak, ez nem elégséges a sok esetben korszerű technikával felvonult bűnözők visszaszorítására — válaszolta Márton István. A rendőrség és az önkormányzat kapcsolatáról elmondta, szabályozatlanságának oka elsősorban a rendőrségi törvény hiánya. A közbiztonsági tanácsnok jelezte: igen nagy a társadalmi nyomás, hogy a rendőrség a

törvényt és a közrendet sértőkkel szemben szigorúan járjon el, ugyanakkor a társadalom és a sajtó lojalitását kérte azokra az esetekre, ha a rendőrök valóban szigorúan intézkednek. Együtt szólt a legfontosabb problémákról, s az önkormányzati kezdeményezés főbb irányairól.

Egy úr — miként azt Horváth Balázs volt belügyminiszter ittjártakor tette — a lovas rendőrséget hiányolta. A Centrum Áruház vezetője fokozott rendőri jelenlétet kért az üzlet elé — ennek elriasztó hatása lenne; eddig, mondotta, ha felbukkant egy-egy járőr, az hírlancukon azonnal végigfutott, s a kétes elemek bemenekültek az áruházba. — Ez is növelte a forgalmat — jegyezte meg tréfásan a bizottság elnöke. A rendőrkapitányság vezetőinek elmondása szerint azonban erejükből csupán az Árpád tér ellenőrzésére futja.

A bizottság ellenszavazat nélkül elfogadta Koha Róbert tiszpontos előterjesztését, amit a rendőrség tehermentesítését is nagy mértékben szolgálja. (A bizottsági ülésen tárgyalni kérdésekre — nagy fontosságukra való tekintettel — holnapi lapszámunkban

O. J.

Pusztamérges: túlélésre elég

Képviselő-testületi ülést tartottak szerdán (estébe hajlón) Pusztamérgesen. A tét az 1991-es költségvetés részletező, felelős áttekintése és elfogadása volt. Az önkormányzat már a lakosság előtt részletesen ismertetett, falyugyúlesen megvitattott pénzcsoportosításról kellett, hogy döntsön, amellyel leg- alább az oktatási, illetve szociális intézmények működését biztosítja. Az elfogadott költségvetés valójá-

ban ennél többet nem nyújt: csupán az alapellátás szinten tartását teljesítheti. felújításra, bárminemű nagyobb munkára az idén nem jut.

Összességében alig több, mint 20 millió forintból gazdálkodhatnak az idén, ami annyit jelent, hogy az alapellátáshoz hiányzik még egymillió-négyszázezer forint, s ezt a forráshiányt az állami tartalékalpból igényli a községi önkormányzat.

Késlekedő törvények miatt

Még piros a jelzés

Indokolt volt szakmai-társadalmi vitára bocsátani az új oktatási törvénytervezetet, hiszen a szegedi pedagógusokat nagyon is érdeklik a jövő oktatási rendszer kérdései — ez volt a tudósító első benyomása a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola dísztermének zsúfoltsága láttán, amikor a szakmai vita elkezdődött. A tervezet szövegét előre elküldték az oktatási intézményeknek, így az annak megalkotásában részt vevő dr. Gazsó Ferenc professzor egy többé-kevésbé ismerős szöveget mutathatott be hallgató-ságának.

Vitaindító előadásában elmondta, hogy 1991-ben három képzéssel foglalkozó törvény kerül majd a plénum elé: az első önálló felsőoktatási törvény, a most vitatott közoktatási törvény, és a szakképzési törvény. Sajnos, nem egy időben. A szakképzési törvény csak most kezd környezetet teremteni a felsőoktatási tervezet koncepciója pedig még kész sincs. A közoktatás parlamenti vitája is vár még, hiszen ezzel meg kell várni a májusi államháztartási törvényt, amely után eldől, hogy az államnak milyen kötelezettségei legyenek a közoktatásban. Az állam szerepének újraszabályozásával megszűnne a kizárólagos fenntartási rendszer, de megmaradna a közoktatás minden elemére kiterjedő elvételi kötelezettség, vagyis a működés, és az iskoláknak a biztosítása.

A tervezet sarkalatos pontja az ellátási kötelezettség módja. A finanszírozás kétféleképpen történhetne: a fenntartáshoz szükséges pénz vagy közvetlenül az iskola kapná, s ez esetben évi elszámolást kellene benyújtson, vagy az iskolát fenntartó önkormányzat, amelyik a kapott állami támogatást akár újra is oszthatja. Ha a garantált finanszírozást nem sikerül kialakítanunk, az egész törvény labilis lesz — hangsúlyozta dr. Gazsó Ferenc. Az oktatás központi tartalmi szabályozásáról elmondta, hogy törvény hatá-

rozná meg az általános követelményeket, létrejönne egy standard vizsgarendszer, illetve az érettségi igazodna a nemzetközi szabványhoz, ami legalább egy idegen nyelv középszintű ismeretét feltételezi. Az érettségi szabvány által szükségleténné válna a központi felsőoktatási felvételi rendszer is. Bővülne az iskolák autonómiája, intézményen belül határozhatnák meg az óraszámot, illetve az órák hosszát, tehát az állam által kínált tantervet, és tankönyveket az iskolák szabadban adaptálhatják majd pedagógiai programjukhoz.

A tervezet nem rendelkezik arról, hogy milyen szerkezetű iskolákat működtessenek. Amint elhangzott, a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban jelenleg 67 kérelem van különböző szerkezeti átalakításokról; ezek kapcsán bizonyos mozgás figyelhető meg: a gimnáziumok lefelé terjeszkednek, hogy magukba foglalják az általános iskolai osztályokat is, a kisvárosok, községek iskolái pedig fölfelé, hogy 9-10 osztályos rendszert alakítsanak ki. A kérdésben egyelőre a pedagógusok véleménye is megszólal.

Szó esett az iskola-önkormányzat kapcsolatáról is, de mint dr. Gazsó Ferenc elmondta, ennek beiktatásához a tervezet meg akarja várni az önkormányzati tulajdonörvényét.

Panek József

Falugyülés Szatymazon

Nehéz párbeszéd

A későn jövőknél már állóhely sem jutott szerdán a Béke Művelődési Ház nagyertermében, ahol a szatymazi falugyűlést tartották. Tele lett az előcsarnok is érdeklődőkkel, több mint négyszázan vettek részt ezen a késő éjszaka kába nyúló összejövetelen. Közéleti fórum soha ennyi embert még nem vonzott ebben a faluban. A kíváncsiság persze érthető, hiszen a település viharos rendszerváltást élt meg, a takarítónon kívül a hajdani községhezát mindössze két régi alkalmazott maradt. Hogyne szerették volna megismerni a falu új előjáróit; megtudni, mit ígérnek számukra, illetve mit várnak el tőlük. És mert közmeghallgatásra is szolt a meghívó, úgy vélték, itt a remek alkalom, hogy végre „kitaláljanak”.

Az önkormányzat 1991. évi előzetes pénzügyi tervét türelmesen végighallgatták ugyan az emberek, de joggal vonták kétségbe, nem ez a fórum hivatott megvitálni hogyan, milyen előirások alapján osszák a falu pénzt. Ez a szakemberek dolga, no meg a képviselő-testület. Tűzzék ott napirendre a kérdést, és ne itt töltsék vele az időt. Különösen ne személyeskedjenek mindenki személyre látára és füle hallatára — zúgolódtak a tömegben.

Abba viszont már jó lenne, ha az embereket is beavatnák — vetették fel többek között. Talán ez lenne a legsürgetőbb feladat, hiszen egyre több a betörés a településen. Az önkormányzat egyedül nem képes megbirkózni ezzel a feladattal — hangozott a válasz. Egyetlen rendőre van a faluban, és hiába kéri, a Csongrád Megyei Rendőrkapitányságnak nem áll módjában növelni a létszámot. Vagyis, a falu összefogására van szükség, ahhoz, hogy közadakozásból, alapítványi pénzből gondoskodni tudjanak a polgárok élet- és vagyonszolgálatáról.

Reggeli feszegették volna a falu lakói, kik követték el a „bakit” a kábeltelevé szere-

lésével kapcsolatban; ki a felelős a tervezés és a kivitelezés hibáért, a beruházás elhúzódsáért, ám ez az önkormányzat csak örökölte ezt a zűrös ügyet, így csupán a jelen történéseivel hozakodhattak elő. Mármost azzal, szorgalmazták a mielőbbi bekötést, a hibákat kijávitották, és ahogy az időjárás engedi, beviszik a kábeleket a házakhoz. Igaz, csak a vasúton innen élők számára adatik meg ez a lehetőség, mert hogy, hogy nem, a kisebbségen élő sánpáron túliakról elfelejtkeztek a hajdani tervezéskor. Mójukban áll ugyan csatlakozni az igénylők közé, de már jóval mélyebben kell zsebbe nyúlniuk, ha ők is fogni akarják az égi jeleket. Alaposan kiabáltak velünk — jegyezte meg az egyik felszólaló, mintegy végső konklúzióként.

Elégedetlen, zsörtölődő emberek vették a kabátjukat, talán sokan már nem is hallották a polgármester utolsó megjegyzéseit. Kedvezményes cukorakció indul, a villanyszámlát ezentúl kéthavonta hozzák, a tankok újáért kárterítést kap a falu, az oktatás, az egészségügy és a közbiztonság támogatására Szatymazért Alapítványt hoznak létre (gombos)

A világ ötödik iszlám országa

Modern birodalom?

Egy világgazdasági és nemzetközi politikai rendszerváltás küszöbén állunk. Ebben összekapcsolódnak a kelet-európai problémák és az Öböl-konfliktus. A konfrontációs szakaszról átléphetünk-e a konszenzusos szakaszba? — ez ma a világpolitika legfőbb kérdése, mondotta dr. J. Nagy László, a JATE Politikatudományi Tanszékének vezetője — az arab népek történelmének kutatója —, akivel az aktuális világhelyzetről, s a formálódó, új szovjet magatartásról beszélgettünk.

— A szovjet tábornokokat bizonyára érzékenyen érintette az óriási közlekeleti hadi felvonulás, — Erveiket már tavaly ősszel elmondták, csak most talán élesebben fogalmaznak. Az ideológiakum most mellékes, az igazán fontos az állam biztonsága. Márpedig a hadszíntér túlságosan közel van a Szovjetunió déli határaihoz. Tovább bonyolíthatja a helyzetet, ha ez az óriási erő, vagy annak egy része hosszabb-rövidebb ideig ott is marad. Kétségtelen azonban, hogy az USA lépése a konzervatívokat erősítik: a katonai szembenállás megszűnt ugyan, de a verseny nem.

— Kialakulni látszik egy új válságkezelő technika az ENSZ és a Biztonsági Tanács keretei között, ám a Szovjetunió mégsem vállalt feladatokat.

— Sok oka lehet ennek. Talán nem is tudtak, de szerintem inkább egy hátsógondolat húzódtott meg emögött: hagyták belesé-

talni az Egyesült Államokat a bejrúti csapdába. — A visszafogott szovjet magatartás magyarázható-e azval, hogy a superhatalom saját óriási tömegű iszlám népességének, déli köztársaságainak foglya?

— Ez is egy szempont, de a jelek azt mutatják, hogy a Szovjetunió iszlám közönségei alapvetően más helyzetben vannak. A Közel-Kelet erősen frusztrált térség: esődt csődt követett. 1918-tól, mióta felszabadult a török birodalom fennhatósága alól, nem szólhat bele a saját ügyeibe. Állandó vereségélménye van. Kelet-Európában ismerjük ezt a problémát. A Szovjetunió muzulmán népei ettől mentesültek. A sztálinizmus — minden hibája ellenére — e területeken nagyfokú kulturális fellendülést hozott. Ezt egyszerűen nem lehet letagadni. A huszas-harmincas évek nagy vallásellenes kampányai után békésebb idősorok következtek: ha az ember a Breznev-korszakban ellátoga-

tott például Buharába, a hívők éppúgy imádkoztak délben az utcákon, mint társaik a Közel-Keleten. Az óriási különbség: frusztráció hiányában itt nincsenek szélsőséges irányzatok sem. A Közel-Kelet utóbbi negyvenötven évének történelme két dologra épült: az erőszakra és a nemzetközi jog sorozatos megsértésére. Ebben a térségben még semmilyen nemzetközi határozatot nem tartottak be: Szíria Libanonban van, Törökország Cipruson, Palesztináról nem is beszélünk. Mindez természetesen termeli ki a terrorizmust, a diktatúrákat; Szaddám Huszejn is tipikus eset. Ez a problémakomplexum nincs meg a Szovjetunióban.

— Elképzelhető-e mégis, hogy a Szovjetunió földje az iszlám pozíciókat, földje ezeket a területeket, s kiengedi e köztársaságokat a föderációból? — Nem hiszem. Senki nem léphet ki. A baltiak sem. Bizonyos gazdasági érdekek is közrejátszanak ebben, de a politikai szempontok a meghatározók. Egy ország sem engedheti, hogy feldarabolják. Közömbös megoldást tudok elképzelni. Az egyik legnagyobb probléma az, hogy Oroszországnak soha nem volt, és ma sincs modern birodalmi koncepciója — amellyel például Anglia és Franciaország rendelkezett annak idején —, s a hiányt általában közkecsapatokkal pótolta. Azt sem szabad azonban elfelejteni, hogy a

Szovjetuniót ma már nemcsak a fizikai erőszak tartja össze. Nem egy köztársasága számára alternatívát csak a föderáció jelent. Mit tehetnének egymagukban a déliek? Hova mehetne például Üzbegisztán? Csatlakozna Iránhoz? Nem vagyok meggyőződve arról sem, hogy a kiválás stabilizálódást eredményezne a Szovjetunióban és a világban. Ellenkezőleg. Ha kiválnak — például a kaukázusi köztársaságok — azonnal megjelennek a törökök, a távol-keleti határokon pedig esetleg a kínaiak.

— Ha kialakul egy új külpolitikai fenyegetettségérzés, milyen belső változásokat eredményezhet, van-e féltivalónk nekünk, magyaroknak? — A peresztrojka lelassul, esetleg megáll, de visszarendeződés nem lesz. Megtartják a választásokat. A többség feltehetően a föderáció fenntartása mellett szavaz. Véleményem szerint a Szovjetunió komolyan veszi az új világpolitikai folyamatokat, s ezzel együtt a csapatkivonásokat is. Ennek amúgy sincs számottevő katonai jelentősége, politikai gesztus ez; hiszen: ha akarnak, órák alatt jutnak el, akár Bécsig is. Magyarország jövője a semlegesség hosszú folyamata, esetleg a NATO politikai szerveztetéhez való csatlakozás, de a Nyugat katonai megjelenése, ha csak a tanácsadók szintjén történne is ez, semmiképpen sem lenne szerencsés.

Ódor József